

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
73/20 sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. június 18.

A C-78/18. sz. ügyben hozott ítélet
Bizottság kontra Magyarország

A civil szervezetek Magyarországon kívül letelepedett személyek általi finanszírozására vonatkozóan e tagállam által előírt korlátozások nem egyeztethetők össze az uniós joggal

A 2020. június 18-án kihirdetett Bizottság kontra Magyarország (Az egyesületek átláthatósága) ítéletben (C-78/18) a Bíróság nagytanácsa **helyt adott az Európai Bizottság által e tagállammal szemben benyújtott, kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetnek.** A Bíróság megállapította, hogy **Magyarország azáltal, hogy nyilvántartásba vételi, bejelentési és közzétételi kötelezettségeket írt elő a bizonyos összeghatárt meghaladó mértékű külföldi támogatásban közvetlenül vagy közvetve részesülő civil szervezetek egyes kategóriái tekintetében, és szankciókat helyezett kilátásba az e kötelezettségeknek eleget nem tévő szervezetekkel szemben, a szóban forgó szervezetek és a számukra ilyen támogatást nyújtó személyek vonatkozásában hátrányosan megkülönböztető és indokolatlan korlátozásokat vezetett be.** Ezek a korlátozások a tagállamokat az EUMSZ 63. cikk szerinti szabad tőkemozgás alapján terhelő kötelezettségekbe, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 7., 8. és 12. cikke alapján terhelő, a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogra, a személyes adatok védelméhez való jogra és az egyesülés szabadságához fűződő jogra vonatkozó kötelezettségekbe ütköznek.

2017-ben Magyarország elfogadott egy törvényt, amelyet a külföldről származó adományokban részesülő civil szervezetek átláthatóságára irányuló törvényként terjesztettek elő (a továbbiakban: átláthatóságról szóló törvény)¹. E törvény értelmében ezeknek a szervezeteknek a magyar bíróságoknál „külföldről támogatott szervezetként” kell nyilvántartásba vetetniük magukat abban az esetben, ha az általuk kapott, más tagállamokból vagy harmadik országokból származó adományok éves mértéke egy meghatározott összeget meghalad. A nyilvántartásba vételkor többek között az 500 000 magyar forint (hosszvetőleg 1400 euró) összeget elérő vagy meghaladó mértékű támogatást nyújtó adományozók nevét és a támogatás pontos összegét is meg kell adniuk. Ezt az információt ezt követően közzéteszik a nyilvánosság számára ingyenesen elérhető elektronikus felületen. Az érintett civil szervezeteknek továbbá a honlapjukon és minden kiadványukban fel kell tüntetniük, hogy „külföldről támogatott szervezetnek” minősülnek.

A Bizottság kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújtott be a Bíróság előtt Magyarországgal szemben, miután úgy ítélte meg, hogy az említett törvény az EUM-Szerződést és a Chartát is sérti.

A Bíróság az ügy érdemi elbírálását megelőzően, a Magyarország által felhozott elfogadhatatlansági kifogás elbírálásakor emlékeztetett arra, hogy önmagában az a tény, hogy a Bizottság egy pert megelőző eljárásban rövid határidőket állapít meg, még nem vonja maga után az utóbb kötelezettségszegés megállapítása iránt benyújtott kereset elfogadhatatlanságát. Ilyen elfogadhatatlanság ugyanis csak abban az esetben áll fenn, ha a Bizottság magatartása megnehezítette az általa felhozott kifogásoknak az érintett tagállam általi megcáfolását, és ezzel megsértette a védelemhez való jogot, amit a jelen ügyben nem bizonyítottak.

¹ A külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvény.

Az ügy érdemét illetően a Bíróság előjáróban kimondta, hogy Magyarország nem megalapozottan rója fel a Bizottságnak azt, hogy nem bizonyította, hogy az átláthatóságról szóló törvény tényleges hatást gyakorolt az EUMSZ 63. cikkben biztosított szabad tőke mozgásra. A kötelezettségszegés fennállása ugyanis abban az esetben, ha a kötelezettségszegés olyan törvényi vagy rendeleti intézkedés elfogadásából ered, amelynek a létezése és alkalmazása nem vitatott, ezen intézkedés rendelkezéseinek jogi elemzésével bizonyítható.

A Bíróság ezt követően a Bizottság által felhozott kifogások megalapozottságát vizsgálva elsőként megállapította, hogy **az átláthatóságról szóló törvény hatálya alá tartozó ügyletek az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésében szereplő „tőke mozgás” fogalma alá tartoznak, és a kérdéses törvény hátrányosan megkülönböztető jellegű, korlátozó intézkedésnek minősül.** A törvény ugyanis olyan eltérő bánásmódot teremt a belföldi és a határokon átnyúló tőke mozgások között, amely nem magyarázható a szóban forgó helyzetek közötti objektív különbséggel, és visszatarthatja a más tagállamokban vagy harmadik országokban letelepedett természetes vagy jogi személyeket attól, hogy az érintett szervezeteknek pénzügyi támogatást nyújtsanak. Közelebbről, az átláthatóságról szóló törvényt célzottan és kizárólagosan a más tagállamokból vagy harmadik országokból származó pénzügyi támogatásban részesülő egyesületekre és alapítványokra kell alkalmazni, amelyeket a törvény „külföldről támogatott szervezetként” nevesít, és arra kötelez, hogy ezzel a megjelöléssel jelentsék be és vetessék nyilvántartásba magukat, valamint így jelenjenek meg a nyilvánosság előtt, ellenkező esetben különböző szankciók, akár feloszlatás is kilátásba helyezhető velük szemben. **A törvény által előírt intézkedések továbbá alkalmasak arra, hogy ezen egyesületekkel és alapítványokkal szemben bizalmatlan légkört teremtsenek.** Az ezen egyesületeknek vagy alapítványoknak pénzügyi támogatást nyújtó, más tagállamokban vagy harmadik országokban letelepedett személyekre vonatkozó információk nyilvánosságra hozatala másfelől visszatarthatja az említett személyeket az ilyen támogatások nyújtásától. Következésképpen **a nyilvántartásba vételi, bejelentési és közzétételi kötelezettségek, valamint az átláthatóságról szóló törvényben előírt szankciók együttesen a tőke szabad mozgásának az EUMSZ 63. cikk által tiltott korlátozásának minősülnek.**

E korlátozás esetleges igazolását illetően a Bíróság hangsúlyozta, hogy az egyesületi finanszírozás átláthatóságának növelésére irányuló célkitűzés közérdeken alapuló nyomós indoknak minősülhet. Egyes civil szervezetek ugyanis az általuk követett célokra és a rendelkezésükre álló eszközökre tekintettel olyan jelentős befolyást gyakorolhatnak a közéletre és a nyilvános vitára, amely alapján indokolt, hogy a finanszírozásukra az átláthatóság biztosítására irányuló intézkedések vonatkozzanak, különösen amennyiben a finanszírozás Unió kívüli országból származik. A jelen ügyben azonban **Magyarország nem bizonyította azt, hogy az egyesületi finanszírozás átláthatóságának növelésére irányuló, általa hivatkozott cél miatt igazolná az átláthatóságról szóló törvény által konkrétan bevezetett intézkedéseket. Ezek az intézkedések különbségtétel nélkül alkalmazandók bármely, bizonyos összeghatárt meghaladó mértékű külföldi támogatásra és bármely, e törvény hatálya alá tartozó szervezetre, ahelyett hogy azokra irányulnának, amelyek valóban jelentős befolyást gyakorolhatnak a közéletre és a nyilvános vitára.**

Az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett közrendi és közbiztonsági okokat illetően a Bíróság emlékeztet arra, hogy ilyen okokra akkor lehet egy adott területtel kapcsolatban hivatkozni, ha az uniós jogalkotó nem végezte el a védelmüket biztosító intézkedések teljes harmonizációját, és többek között a pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása és tágabb értelemben a szervezett bűnözés elleni küzdelem is közéjük tartozik. Ezen okokra azonban csak a társadalom alapvető érdekét érintő valódi, közvetlen és kellően súlyos veszély fennállása esetén lehet hivatkozni. Márpedig a jelen ügyben Magyarország nem terjesztett elő konkrét módon ilyen veszély fennállását bizonyító érvet. Az átláthatóságról szóló törvény inkább azon az elvi jellegű, különbségtétel nélküli vélelmen alapul, hogy a civil szervezetek bármilyen külföldi finanszírozása önmagában véve gyanús.

A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy **az átláthatóságról szóló törvény nem igazolható, és ezért Magyarország nem tett eleget az EUMSZ 63. cikk alapján fennálló kötelezettségeinek.**

Másodikként a Bíróság azt vizsgálta, hogy az átláthatóságról szóló törvény rendelkezései összeegyeztethetők-e a Charta 7., 8. és 12. cikkével, amellyel a nemzeti intézkedéseknek összeegyeztethetőknek kell lenniük, amennyiben az intézkedést meghozó tagállam az intézkedésben foglalt korlátozást közérdeken alapuló nyomós indokkal vagy az EUMSZ-ben említett okkal kívánja igazolni.

Először is **az egyesülés szabadságához fűződő**, a Charta 12. cikkének (1) bekezdésében biztosított **joggal** kapcsolatban a Bíróság leszögezte, hogy az a demokratikus és pluralista társadalom egyik alapvető pillérét jelenti, mivel lehetővé teszi a polgárok számára, hogy közérdekű ügyekben közösen lépjenek fel, és ezzel hozzájáruljanak a közélet megfelelő működéséhez. A jelen ügyben a Bíróság megállapította, hogy **az átláthatóságról szóló törvény korlátozza ezt a jogot**, mivel több tekintetben is jelentősen megnehezíti a törvény hatálya alá tartozó egyesületek fellépését és működését.

A magán- és a családi élet tiszteletben tartásához fűződő, a Charta 7. cikkében biztosított **joggal** kapcsolatban továbbá a Bíróság emlékeztetett arra, hogy ez arra kötelezi a hatóságokat, hogy tartózkodjanak a személyek életébe történő indokolatlan beavatkozástól. A jelen ügyben rámutatott arra, hogy **az átláthatóságról szóló törvényben előírt bejelentési és közzétételi kötelezettségek korlátozzák ezt a jogot**. **A személyes adatok védelméhez fűződő**, a Charta 8. cikkének (1) bekezdésében biztosított **jogot** illetően, amely bizonyos mértékben a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való joghoz kapcsolódik, a Bíróság emlékeztetett arra, hogy e joggal ellentétes, hogy azonosított vagy azonosítható természetes személyekre vonatkozó információkat harmadik személyek – akár hatóságok, akár általában a nyilvánosság – részére továbbítsanak, kivéve ha az információtovábbításra a Charta 8. cikkének (2) bekezdésében előírt követelményeknek megfelelő tisztességes adatkezelés alapján kerül sor. Ezt az esetet kivéve tehát az ilyen, személyesadat-kezelésnek minősülő információtovábbítás a Charta 8. cikkének (1) bekezdésében biztosított, személyes adatok védelméhez való jog korlátozásának minősül. Márpedig a jelen ügyben az átláthatóságról szóló törvény személyes adatok hozzáférhetővé tételét írja elő, és **Magyarország nem állította, hogy erre a fent említett követelményeknek megfelelő adatkezelés keretében kerül sor**.

Végül az alapvető jogok korlátozásának esetleges igazolására vonatkozó kérdésre irányítva figyelmét a Bíróság megállapította, hogy **az átláthatóságról szóló törvény rendelkezései** – amint ez az EUM-Szerződés kapcsán már lefolytatott elemzésből is következik – **a Magyarország által hivatkozott általános érdekű célkitűzések egyikével sem igazolhatók**.

EMLÉKEZTETŐ: Az uniós jogból eredő kötelezettségeit nem teljesítő tagállam ellen irányuló kötelezettségszegési eljárást a Bizottság vagy más tagállam indíthatja meg. Ha a Bíróság megállapítja a kötelezettségszegést, az érintett tagállamnak a lehető leghamarabb teljesítenie kell az ítéletben foglaltakat.

Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam nem teljesítette az ítéletben foglaltakat, újabb, pénzügyi szankciók kiszabására irányuló keresetet indíthat. Mindazonáltal, amennyiben a tagállam nem tett eleget a valamely irányelv átültetésére elfogadott intézkedései Bizottságnak történő bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bíróság a Bizottság indítványa alapján már az első ítéletben szankciókat alkalmazhat.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: [„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106